

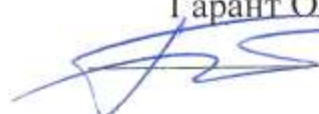
до наказу від 23.03.2023 р. № 244

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
Коломієць Ю.В.
“ 04 ” 06 2023 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри екології
агросфери та екологічного контролю
Протокол №5 від “3” 05 2023 р.
 Завідувач кафедри
Наумовська О.І.

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП 101 «Екологія»
 В.М. Боголюбов

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ**

Спеціальність: _ 101 «Екологія»
Освітній ступінь: «Бакалавр»
Освітня програма: «Екологія»
Факультет: захисту рослин, біотехнологій та екології
Розробники: Павлюк С.Д. доц. канд. с.-г. наук,
Сербенюк Г.А. ст.викл., канд. с.-г. наук

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Основи екологічної освіти та культури»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	101 Екологія	
Освітня програма	«Екологія», Блок «Охорона навколишнього середовища»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обовязкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістовних модулів	2	
Курсовий проєкт (робота)	відсутній	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна	Заочна
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	2 год.
Лабораторні заняття	немає	немає -
Самостійна робота	60 год.	116 год.
Індивідуальні завдання	немає	немає
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:		
аудиторних	4 год.	
самостійної роботи студента –	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета розглянути теоретичні та прикладні основи формування екологічної культури суспільства як невід'ємної складової успішного екологічної освіти та виховання особистої відповідальності за збереження довкілля.

Завдання навчити студентів:

- засвоїти теоретичні основи формування екологічної освіти та культури, основні підходи та закономірності;
- вивчити різноманітні інструменти екологічної освіти для підвищення екологічної культури управління та розвитку суспільства;
- використовувати вітчизняний та закордонний досвід формування основ екологічної культури у різних вікових чи соціальних груп населення;
- підвищувати особисту екологічну культуру і застосовувати знання для успішного управління впливом на довкілля на різних етапах життєдіяльності.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- основні терміни, визначення, закономірності;

- шляхи екологізації прийняття управлінських рішень;
- напрямки підвищення екологічної культури суспільства;
- інструментарій екологічної освіти;
- вітчизняний та закордонний досвід формування основ екологічної культури та освіти.

вміти:

- підвищувати особисту екологічну культуру;
- формувати основи екологічної культури у оточуючих;
- розробляти ефективні заходи екологізації життєдіяльності
- використовувати сучасні стандарти екологічної освіти на різних рівнях управління, вікових чи соціальних груп населення.

Набуття компетентностей (відповідно до затвердженої Освітньо-професійної програми за спеціальністю 101 «Екологія»):

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1 Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК2 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК3 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК7 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК11 Здатність працювати в команді.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. СК2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

СК4. Знання сучасних положень національного та міжнародного екологічного законодавства.

СК5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних і радіаційних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

Програмні результати навчання

ПРН1. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

ПРН5. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

ПРН7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПРН12. Бути здатним до участі у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами, в тому числі і радіоактивними.

ПРН23. Впроваджувати природоохоронні заходи та проекти. ПРН24. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

3. Програма та структура навчальної дисципліни.
Структура навчальної дисципліни
для повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	Тиж-ні	Ус-ь-о-го	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовний модуль 1. Гуманітарний чинник як основа екологічної парадигми розвитку													
Тема 1. Вступ до екологічної етики.	1	9	2	2			5	9					9
Тема 2. Історія екологічної етики.	2	10	2	2			6	10					10
Тема 3. Цінності та права природи	3	9	2	2			5	11			1		10
Тема 4. Напрями екологічної етики	4	10	2	2			6	9					9
Тема 5. Практичне застосування екологічної етики.	5	8	2	2			4	9		1			8
Разом за змістовим модулем 1		46	10	10			26	48		1	1		46
Змістовий модуль 2. Основи екологічної освіти													
Тема 6. Екологічна освіта як складова екологічної культури.	6	9	2	2			5	9					9
Тема 7. Концептуальні основи екологічної освіти	7	8	2	2			4	10					10
Тема 8. Форми організації екологічної освіти	8	10	3	2			5	10			1		9
Тема 9. Методи організації екологічної освіти	9	8	2	2			4	9					9
Тема 10. Впровадження екологічної освіти та екологічних досліджень в Україні	10	8	2	2			4	8		1			7
Разом за змістовим модулем 2		43	10	10			22	46		1	1		44
Змістовний модуль 3 Основи екологічної культури													
Тема 11. Екологічна культура як діяльність	13	7	2	2			3	5					5
Тема 12. Екологізація людської діяльності.	12	9	2	4			3	7					7
Тема 13. Екологізація медицини.	22	8	3	2			3	7					7
Тема 14. Взаємодія людини і природи в умовах глобальної екологічної кризи.	20	7	2	2			3	5					5
Разом за змістовим модулем 3		31	9	10			12	24					24
Усього годин		120	30	30			60	118		2	2		116
Курсовий проект (робота)		—	-	-	-	-	-		-	-	-		-
Усього годин		105	15	30	-	-	60	118	2	2			116

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Гуманітарний чинник як основа екологічної парадигми розвитку

Тема лекційного заняття 1. Вступ до екологічної етики.

Розкриваються такі питання:

- 1 Сутність екологічної етики. Зв'язок з іншими науками.

2 Структура екологічної етики.

3 Значення екологічної етики.

Тема лекційного заняття 2. Історія екологічної етики.

Розкриваються такі питання:

1. Екологічна етика та її історія в Україні.
2. Історія екологічної етики за кордоном.
3. Екологічна етика і відносини з природою.

Тема лекційного заняття 3. Цінності та права природи. Вступ до екологічної етики.

Розкриваються такі питання:

1. Цінності природи, конфлікти цінностей і природоохоронні мотивації.
2. Моральні агенти і моральні партнери.
3. Права природи.

Тема лекційного заняття 4. Напрями екологічної етики.

Розкриваються такі питання:

1. Екологоетичні принципи при обговоренні прав тварин.
2. Потреби (інтереси) людини.
3. Екоцентризм і біоцентризм як напрями екологічної етики.

Тема лекційного заняття 5. Практичне застосування екологічної етики.

Розкриваються такі питання:

1. Екологічна етика народні традиції і релігія.
2. Морально-релігійні мотиви захисту дикої природи
3. Екоетичні принципи ставлення до природи.
4. Етичні принципи заповідної справи.
5. Альтернативи збереження біорізноманіття

Змістовий модуль 2. Основи екологічної освіти

Тема лекційного заняття 6. Екологічна освіта як складова екологічної культури.

Розкриваються такі питання:

1. Мета і завдання екологічної освіти.
2. Стратегія екологічної освіти.
3. Технології екологічної освіти.
4. Методи екологічної освіти.

Тема лекційного заняття 7. Концептуальні основи екологічної освіти.

Розкриваються такі питання:

1. Система неперервної екологічної освіти та її структура.
2. Рівні сформованості екологічної освіти.
3. Головні принципи екологічної освіти
4. Неформальна і формальна екологічна освіта.

Тема лекційного заняття 8. Форми організації екологічної освіти

Розкриваються такі питання:

1. Мета, зміст та структура екологічної освіти.
2. Умови ефективності засвоєння знань у процесі формування екологічної освіти.
3. Форми організації навчальної роботи з екології.
4. Співвідношення різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності і екологічного спрямування.

Тема лекційного заняття 9. Методи організації екологічної освіти

Розкриваються такі питання:

1. Методика формування екологічних понять.
2. Активність молоді у навчальній діяльності.
3. Проектні технології навчання екології.
4. Впровадження інноваційних методів навчання.

Тема лекційного заняття 10. Впровадження екологічної освіти та екологічних досліджень в Україні

Розкриваються такі питання:

1. Концепція екологічної освіти України
2. Наукові екологічні дослідження в Україні
3. Внесок кожного студента у збереження довкілля

Змістовний модуль 3 Основи екологічної культури

Тема лекційного заняття 11. Екологічна культура як діяльність

Розкриваються такі питання:

1. Екологізація сільського господарства
2. Екологізація медицини
3. Екологізація виробництва

4. Екологізація духовно-практичної діяльності

Тема лекційного заняття 12. Екологізація людської діяльності

Розкриваються такі питання:

1. Передумови виникнення екогомології.
2. Проблема взаємодії людини і довкілля у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Тема лекційного заняття 13. Екологізація медицини

Розкриваються такі питання:

1. Екологізація медицини.
2. Природні фактори навколишнього середовища, які негативно впливають на здоров'я людини
3. Медична екологія

Тема лекційного заняття 14. Взаємодія людини і природи в умовах глобальної екологічної кризи

Розкриваються такі питання:

1. Екологічні кризи та їх класифікація
2. Екологічні катастрофи
3. Подолання екологічної кризи та катастрофи

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачені	

5. Теми практичних занять

Практична робота	Годин
1. Історичний стану культури України	2
2. Екологічна етика як елемент екологічної культури.	2
3. Екологоетичні принципи прав тварин.	2
4. Екоетичні принципи відношення до природи і правила справедливого вирішення конфліктних ситуацій.	2
5. Діяльність людини та екологічні кризи.	2
6. Формування екосвідомості населення України	2
7. Предмет, задачі, основні категорії екологічної освіти. Вища школа як педагогічна система	2
8. Організація навчального процесу в системі екологічної підготовки фахівців	3
9. Процес екологічного виховання у ЗВО	2
10. Міжнародні та українські екологічні організації і завданнями, які вони покликані виконувати	2
11. Екологічні аспекти життя людини	2
12. Здоровий спосіб життя – гармонія розвитку людини з природою	3
13. Екологічні особливості аграрної галузі. Екологічно чисті технології.	2
14. Медицина та її роль в контролі життєдіяльності людини	2
Усього годин	30

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачені	

Теми самостійної роботи

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародне співробітництво та екологічна етика.	20
2	Екологічні проблеми парків м. Києва	20
3	Перспективи екологізації розвитку України	20
Усього годин		60

7. Зразки контрольних запитань та тестів, для визначення рівня засвоєння знань студентами

Зразки контрольних питань:

1. Теорія Н.Ф. Реймерса про людину і людство як системне утворення.
2. Провісники культури та етики охорони навколишнього середовища в античні часи.
3. З Вчення мислителів Сходу як продовження пошуку взаємозв'язків людини та природи.
4. Деградація цінностей етики охорони природного середовища в епоху Середньовіччя.
5. Розвиток концепції єдності суспільства та природи в епоху Відродження.
6. Проблема взаємодії суспільства та природи в німецькій класичній філософії.
7. Сучасні екологічні проблеми України.
8. Демографічні проблеми сучасної України.
9. Екологічна культура, її специфічні риси та функції.
10. Формування екологічної культури як багатоаспектний процес розвитку і саморозвитку особистості
11. Екологічна свідомість сучасного українського суспільства.
12. Екологічна культура та здоров'я людини.
13. Концепція екологічної політики та освіти України.
14. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти.
15. Система екологічної освіти України.
16. Формальна екологічна освіта, зміст та шляхи втілення.
17. Форми і методи неформальної екологічної освіти.
18. Міжнародне співробітництво в справі формування системи екологічної освіти.
19. Методика формування базових параметрів ставлення особистості до природи.
20. Законодавчо-правоврегуляція екологічної діяльності.
21. Світоглядні передумови екологізації сучасного мислення.
22. Екологічний рух як впливовий напрям формування екологічної культури.
23. Екологічна культура етносу.
24. Шляхи подолання екологічної кризи і перспективи людства.
25. Поняття екобезпечного розвитку суспільства.
26. Екологічна політика та збалансований розвиток.
27. Концепція сталого розвитку суспільства, як невід'ємна складова екологічної освіти.
28. Екологічна психологія - проблеми та перспективи.

Зразки тестів

1. Класичними стали вислови американського еколога Ю. Одума: “екологія – це...”

- А) майбутнє
- Б) лише відлиття біології
- В) біологія довкілля

2. Від яких грецьких слів утворено слово “екологія”?

- А) eco та logic
- Б) oikos та logos
- В) home та science

3. Екологія дає уявлення про...

А) будову рослин і тварин, їхні життєві функції, спосіб життя та поширення на Землі, їхній історичний розвиток і значимість, шляхи використання тощо.

Б) молекулярно-атомні перетворення речовин

В) способи досягнення симбіозу техніки, виробництва і природи

4. Кому належить вислів "екологія - це біологія довкілля"?

А) Артуру Тенслі

Б) Юджину Одуму

В) Еріку Піанку

5. Екологічна етика - це

А) вчення про належні відносини людини з природою, що сприймається як суб'єкт, заснованих на визнанні морального статусу природи, високому оцінюванні її внутрішньої і нематеріальної цінностей, повазі прав природи.

Б) сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; історично набутий набір правил усередині соціуму для його збереження та гармонізації.

В) наука про чуттєве пізнання світу; наука про неутилітарне, споглядальне або творче відношення людини до дійсності, наука, що вивчає специфічний досвід освоєння оточуючої дійсності, у процесі чого суб'єкт відчуває, переживає стан духовно-чуттєвої ейфорії, піднесення, радості, катарсису, духовної насолоди і т.д.

6. Що з нижче зазначеного НЕ є екоетичним принципом ставлення до природи

А) Принцип невтручання

Б) Принцип порядності

В) Принцип підшкодування

Г) Принцип вірності

Г) Принцип неспричинення шкоди чи збитків жодній істоті в навколишньому природному середовищі чи екосистемі

Д) Принцип дотримання прав природи

7. Яке наше відношення до Природи з точки зору екологічної етики?

А) як до суб'єкта

Б) як до об'єкта

8. Хто писав що екологічна етика це обмеження волі дій у боротьбі за існування?

А) Альберт Швейцер

Б) Едвард Еббі

В) Олдо Леопольд

9. Яка країна першою почала створювати товариства з захисту тварин

А) Швеція

Б) Індія

В) Англія

Г) США

10. Хто говорив, що екологічну етику можна розглядати як домагання природи на свої права?

А) Едвард Еббі

Б) Олдо Леопольд

В) Альберт Швейцер

9. Методи навчання

Вступна лекція дає перше цілісне уявлення про навчальний предмет і орієнтує студента в системі роботи з цього курсу. Викладач знайомить студентів з метою і завданнями курсу, його роллю і місцем у системі навчальних дисциплін та в системі підготовки фахівця. Подає короткий огляд курсу, етапи розвитку науки і практики, досягнення у цій сфері, імена відомих учених, викладає перспективні напрями досліджень. Лектор висловлює методичні й організаційні особливості роботи в межах курсу, а також подає аналіз навчально-методичної літератури, яку рекомендовано студентам, уточнює терміни і форми звітності.

Інформаційна лекція зорієнтована на викладення і пояснення студентам наукової інформації, яку потрібно осмислити й запам'ятати. Це найбільш традиційний тип лекцій у практиці ВНЗ.

Оглядова лекція - систематизація наукових знань на високому рівні, вона потребує чимало асоціативних зв'язків у процесі осмислення інформації, яку викладають під час розкриття внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, крім деталізації й конкретизації. Зазвичай, стержень викладених теоретичних положень становить науково-понятійна й концептуальна основа всього курсу чи великих його розділів.

Настановча лекція - вид лекції у ВНЗ, спрямований на розкриття підходів, принципів, умов, форм, методів та особливостей діяльності студентів з метою оволодіння ними, насамперед самостійно, сукупністю знань, навичок і вмінь з дисципліни.

Настановчі лекції зазвичай проводять зі студентами заочної та дистанційної форм навчання.

Підсумкова лекція - вид лекції, який використовують наприкінці вивчення навчальної дисципліни, блоку навчальних дисциплін, курсу тощо з метою підбиття підсумків із питань аналізу діяльності студентів; змісту, глибини й широти здобутих знань, навичок і вмінь, розкриття шляхів їх реалізації в житті; висвітлення проблем наукових питань тощо.

Під час **проблемної лекції** нові знання повідомляють через проблемність питання, завдання чи ситуації. Процес пізнання студентів у співпраці й діалозі з викладачем наближається до дослідницької діяльності. Зміст проблеми розкривають через організацію пошуку її розв'язання чи підсумовування й аналізу традиційних і сучасних поглядів.

На основі *методу наочності* викладають так звану **лекцію-візуалізацію**. Це форма подавання лекційного матеріалу засобами аудіо-, відеотехніки.

Практичне заняття - форма організації навчального процесу, під час якої за завданням і під керівництвом науково-педагогічного працівника студенти виконують практичну аудиторну чи поза аудиторну роботу з будь-якого предмета. Особливо значну роль практичні заняття мають відіграти у вивченні спеціальних предметів, зміст яких спрямовано на формування професійних умінь.

Основна дидактична мета практичного заняття - закріплення й деталізація наукових знань, а головне - формування навичок і вмінь. Для проведення практичного заняття викладач готує відповідні методичні матеріали: тести для виявлення рівня оволодіння необхідними теоретичними положеннями; набір практичних завдань різної складності для розв'язування їх на занятті та дидактичні засоби.

Індивідуальні заняття є важливою формою організації навчального процесу. Вони передбачають створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів.

Дидактична мета другої групи - організаційних форм практичної підготовки - формування у студентів професійних навичок, а також практичних умінь, необхідних для виконання завдань.

До третьої групи - **організаційних форм самостійної роботи** - належить робота з друкованими джерелами (підручниками, навчальними посібниками, інструкціями, настановами тощо), самостійне вправлення, самостійне вивчення певних питань, участь у роботі гуртків, експериментально-дослідницька робота, самостійний перегляд телепередач, тематичних кінофільмів, прослуховування радіопередач та ін.

Мета самостійної роботи студентів - самостійне вивчення, закріплення й поглиблення раніше здобутих і нових знань, набування практичних навичок і умінь. Дидактичні цілі самостійної роботи:

- закріплення, поглиблення, розширення й систематизація знань, здобутих під час аудиторних занять;
- самостійне оволодіння новим навчальним матеріалом;
- формування професійних навичок і вмінь;
- формування вмінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток самостійності мислення, творчого підходу до розв'язання поставлених завдань;
- самоосвіта.

Суть практичних робіт полягає в застосуванні отриманих знань під час вирішення практичних завдань. Вони передбачені навчальними програмами, їх виконують після вивчення теми чи розділу курсу. Конкретна методика практичної роботи та її зміст залежать від специфіки навчального предмета.

За характером діяльності суб'єктів навчання вони близькі до лабораторних робіт, сприяють поглибленню знань, навичок і вмінь, стимулюванню пізнавальної діяльності, дають

змогу провести контроль і корекцію.

Основні етапи проведення практичних робіт:

- 1) пояснення викладача (теоретичні аспекти проблеми практичної роботи);
- 2) показ (інструктаж викладача стосовно виконання певних дій);
- 3) проба (виконання роботи окремими студентами, спостереження іншими);
- 4) виконання роботи (самостійне виконання роботи кожним студентом; допомога викладача тим, хто має проблеми);
- 5) контроль (прийом робіт учнів та їх оцінка).

Такі заняття формують у студентів вміння організувати власну навчально-пізнавальну діяльність і можливість набути первинних практичних навичок й умінь застосовувати отримані знання на практиці; визначати цілі діяльності; окреслювати завдання та умови їх вирішення; планувати свою діяльність; складати графік виконання роботи; готувати матеріали й інструменти; здійснювати самоконтроль, самооцінку якості виконання роботи та вносити необхідні корективи.

Більш якісному проведенню практичних занять сприяє методично правильний інструктаж – короткі, лаконічні й чіткі вказівки щодо виконання тих чи інших дій. Він, як правило, передуює проведенню різних вправ і практичних робіт.

10. Форми контролю

До контролю та оцінки знань, навичок і умінь студентів у навчанні висувають такі вимоги: об'єктивність; достатня кількість відомостей для оцінки; тематична спрямованість; умотивованість оцінок; єдність вимог з боку тих, хто контролює; оптимальність; усебічність; дієвість, тобто реальний їх вплив на формування професійних знань, навичок і умінь студентів. У процесі оцінювання знань студентів слід враховувати:

Обсяг відомостей, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, законами, закономірностями й принципами, ступінь їх пізнання, здатність до систематизації та узагальнення, що передбачає:

- пізнання й визначення понять, розуміння їх сутності, розкриття змісту, встановлення сукупності зв'язків і залежностей між окремими частинами й цілим тощо;
- виокремлення головного, актуальних теоретичних проблем, усвідомлення їх глибини та визначення шляхів їх розв'язання;
- розуміння законів, закономірностей, принципів, концепцій;
- здатність до узагальнення, систематизації, класифікації явищ і предметів.

1. Якість опанування методологічною і теоретичною основами навчального предмета, що передбачає:

- глибоке розуміння викладеного в першому пункті, аргументованість, послідовність, упевненість і самостійність викладення своїх знань;
- методологічне обґрунтування знань.

2. Дієвість знань, наявність простих умінь, доцільність їх застосування під час розв'язання практичних завдань, що передбачає:

- конкретне визначення основних напрямів застосування знань у практичній діяльності;
- змістовна характеристика методів, процедур та методики дій щодо використання теоретичних і практичних знань у майбутній практичній діяльності та ін..

Оцінюючи навички студентів, науково-педагогічний працівник має врахувати:

- наявність практичних навичок у галузі навчальної дисципліни, що сприяють успішному опануванню професійної діяльності;
- якість, швидкість, стійкість, точність їх виконання в різноманітних умовах, зокрема й екстремальних.

Для оцінки умінь педагог має враховувати:

- наявність конкретних умінь, їхню глибину, стійкість і гнучкість;
- ступінь опанування основними прийомами діяльності та їх творче застосування під час розв'язання нестандартних завдань у різноманітних ситуаціях майбутньої професійної діяльності;
- конструювання алгоритму дій та його інноваційність;
- здатність моделювати професійні дії;

- виконання комплексу дій, які становлять це вміння;
- упевненість, самостійність, обґрунтованість, систематичність цих дій;
- зміст самоаналізу результатів власних дій, характер зіставлення отриманих результатів з основною метою діяльності;
- умотивованість дій та їх усвідомлення;
- наявність помилок, їхня кількість і характер, ступінь впливу на остаточний результат діяльності;
- ступінь ефективності та якість виконаних дій тощо.

Оцінюють студентів за чотирибальною системою. Критерії оцінок визначено у навчальних програмах підготовки студентів. Наприклад, критерії оцінок узагальнено й стисло можна сформулювати так:

- «відмінно» - студент володіє навчальним матеріалом у повному обсязі (міцно засвоїв увесь програмний матеріал, виявив глибоке його розуміння, вичерпно відповів і обґрунтував власні висновки, прийняв обґрунтоване рішення і вміло використав на практиці, упевнено виконав завдання);
- «добре» - студент засвоїв навчальний матеріал на достатньо високому рівні (загалом знає весь програмний матеріал, на питання відповідає вільно, але недостатньо широко, правильно використовує свої знання на практиці тощо);
- «задовільно» - студенти загалом засвоїв основний навчальний матеріал, оперує ним недостатньо чітко та упевнено, слабо визначає зв'язки й відносини між предметами і явищами (виявляє знання тільки основного матеріалу, передбаченого програмою, спроможний використовувати свої знання на практиці, правильно виконує прийоми і дії та ін.);
- «незадовільно» - студент загалом має поверхневе уявлення про основний навчальний матеріал, не може ним оперувати.

Потрібно домагатися, щоб оцінка була об'єктивною, справедливою, обґрунтованою, ясною, зрозумілою студенту. Треба усунути фактор суб'єктивізму.

В оцінюванні студентів використовують також самооцінку, яка насамперед є джерелом і спонукальною силою розвивального навчання, що є важливою характеристикою сучасного дидактичного процесу у вищій школі.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: науково-освітню програму, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали практичних занять; контрольні роботи; текстові варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Основи Екологічної Освіти Та Культури»

URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5288>

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Глазко В. І. Еволюція поглядів на біосферу та її нагальні проблеми. Екологічний вісник (січень–лютий 2004 № 1 (21)). С. 2–7.
2. Березюк Д., Мальований М. Екологічна етика : навчальний посібник. Львів : БаК, 2010. 268 с.
3. Історія української культури : навчальний посібник / за ред. О. Ю. Павлової. К. : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
4. Кисельов М. М. Концептуальні виміри екологічної свідомості К. 2003. С. 70–156.
5. Кисельов М. М. Національне буття серед екологічних реалій К., 2000. С. 272–282.
6. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навчальний посібник / ред. М. М. Закович. К. : Знання, 2007. 567 с.
7. Сидоренко Л. І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси : навч. посібник К., 2002. С. 134–141.
8. Скребенець В. О. Екологічна психологія у віддалених наслідках екотехнічної катастрофи. К. : Слово, 2004. 440 с.
9. Товстоухов А. В. Екобезпечний розвиток: пошук стратегем. К. : Знання України, 2001. – 333 с.
10. Туниця Ю. Ю. Є така наука – землю берегти. Екологізація гуманітарної освіти. Львів : Апріорі, 2004. С. 10–14.
11. Українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / за ред. М. М. Заковича. 3-тє вид., випр. і доп. К. : Знання, 2002. 557 с.
12. Boca, G. D., & Saraçlı, S. (2019). Environmental education and student's perception, for sustainability. *Sustainability*, 11(6), 1553. <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/6/1553>
13. Kopnina, H. (2020). Education for the future? Critical evaluation of education for sustainable development goals. *The Journal of Environmental Education*, 51(4), 280-291. https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00958964.2019.1710444?casa_token=PuXgBjtOuXAAAAAA%3A_oFCCLZxY1jcDMZvUBoP4aRuy_KKXDq03wkn8IKLP4ckRJoWO-S0Lj5h3rOLRS3QELVOA_-ywcRrig
14. Ardoin, N. M., Bowers, A. W., & Gaillard, E. (2020). Environmental education outcomes for conservation: A systematic review. *Biological conservation*, 241, 108224. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320719307116>

Інформаційні ресурси

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua/ua>
3. Національне агентство з забезпечення якості вищої освіти України <https://naqa.gov.ua/>
4. Всесвітній фонд дикої природи <https://wwf.ua/about-wwf/about-wwf/>
5. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) <https://www.unep.org/>
6. Міжнародний союз охорони природи (МСОП) <https://www.iucn.org/>
7. Національний Еразмус+ офіс в Україні <https://erasmusplus.org.ua/>
8. Національна команда експертів з реформування вищої освіти <https://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here.html>